

Zones de muntanya: un futur a compartir

Jordi Abella Pons / Jordi Tura Masnou

ecomaneu@ecomuseu.com / memga@arbucies.org

Ecomuseu de les Valls d'Àneu / Museu Etnològic del Montseny

L'Ecomuseu de les Valls d'Àneu i el Museu Etnològic del Montseny, La Gabella, varen organitzar, entre l'1 de maig i el 26 de setembre de 2004, un conjunt d'activitats que sota l'epígraf *zones de muntanya un futur a compartir* aplegaven diferents actes culturals.

Aquestes activitats, que varen comptar amb la col.laboració del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana (CPCPTC) i els serveis de Parcs Naturals de les Diputacions de Barcelona i Girona, formen part d'una línia de treball endegada fa anys per ambdós museus en els seus respectius àmbits territorials, centrada entre d'altres en la reivindicació de la protecció i conservació dels valors patrimonials de la muntanya.

Aquesta perspectiva s'interpreta des d'una vessant integradora respecte a la formulació tradicional de les dues línies d'àmbits patrimonials: patrimoni natural - patrimoni cultural. Tampoc és estrany, doncs, que els marcs de confluència escollits fossin precisament Parcs Naturals (Montseny i Alt Pirineu). Es tracta d'espais amb una llarga experiència en la protecció i difusió dels

valors naturals, amb entitats com l'Ecomuseu i el Museu del Montseny que hi intervenen des de fa temps, però que al mateix temps viuen immersos actualment en processos de reflexió, revisió i actualització dels plantejaments inicials generats als anys 1970, com és el cas del Montseny, o bé en ple procés de consolidació com és el cas del Parc Natural de l'Alt Pirineu. Des dels anys 1980 les estratègies de conservació han incidit en línies de treball que permetin l'equilibri entre els valors ecològics i patrimonials i el desenvolupament econòmic, arrel del concepte de desenvolupament sostenible tant reiterat des dels anys 1990, i que actualment continua en plena vigència.

Aquesta dualitat -protecció del patrimoni i desenvolupament econòmic- va ser un dels eixos principals de les diferents ponències i dels debats generats en les dues taules rodones

portades a terme, en les que varen participar diferents experts tant de l'àmbit de la gestió dels espais naturals protegits com de l'àmbit patrimonial: Mercè Aniz, Josep M. Rueda, Oriol Beltran, Jaume Vicens, Xavier Roigé i Jordi Soler.

Les línies de treball existents, propostes de futur, conceptualització del propi terme "patrimoni", implementació de les línies de protecció, i la constatació de que difícilment es pot plantejar un programa de conservació d'esquenes a la realitat econòmica de la muntanya, varen ser les línies argumentals més reiterades, per bé que també es constatava la necessitat de regular d'una manera més efectiva els excessos que els canvis de model econòmic de les zones de muntanya (substitució d'una economia basada en el sector primari per economies de base terciària) s'estan produint, sobretot en les zones en les quals els planejaments urbanístics existents no estan sotmesos a les normes de regulació dels espais protegits.

Per altra part, més enllà de la perspectiva territorial concreta dels dos museus organitzadors, el que es va pretendre amb el conjunt d'activitats del programa de treball va ser el d'establir punts de contacte i d'acostament entre dues zones de muntanya del nostre país en base a les seves realitats actuals.

Des d'aquesta perspectiva, la tasca portada a terme pel CPCPTC a través de la xarxa d'antenes de l'Observatori per a la Recerca Etnològica de Catalunya i els programes de recerca i documentació de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya (IPEC) desenvolupats fins ara han estat un magnífic banc de proves d'interrelació entre diferents centres patrimonials i associacions del país, així com amb la pròpia universitat, cosa que està permetent articular unes xarxes de contacte i col.laboració del tot necessàries de cara a establir plantejaments de gestió i desenvolupament des d'una perspectiva molt més global.

Des d'una perspectiva social, les jornades creiem que varen respondre als objectius plantejats, tant des del punt de vista de participació en les taules rodones (més d'un centenar de persones en les dues taules), com en les activitats paral.leles: exposicions *-Imatges pirinenques: el llegat de Ramon Violant i Simorra*, organitzada per l'Ecomuseu, i *El Montseny: modernitat i pervivències*, organitzada pel Museu Etnològic del Montseny amb la col.laboració del Museu Etnològic de Barcelona- i els dos concerts de música tradicional a càrrec dels flabiolaires del Montseny i La Sunsoni.

L'èxit obtingut en aquestes jornades ens referma en la necessitat de treballar en la consolidació d'aquestes línies de treball en xarxa. Indubtablement el contacte i la coneixença mútua, així com la possibilitat de compartir experiències i aprofundir en realitats locals, diferents però també amb evidents punts de contacte, considerem que constitueixen al

mateix temps una fórmula prou vàlida, també des de la perspectiva de la racionalització de recursos, no tant sols en l'àmbit de la difusió sinó també des de la vessant de la investigació.

Article publicat el novembre de 2004.